

Forfatter: Kierkegaard, Søren

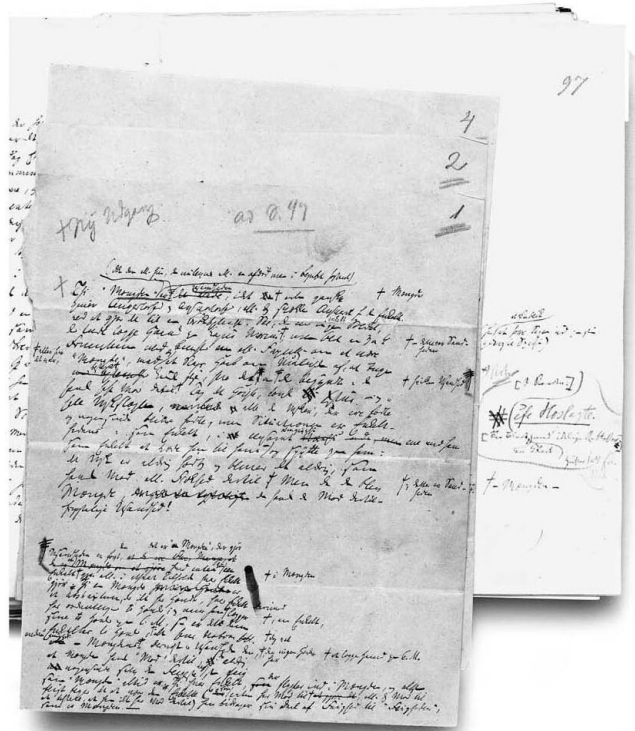
Titel: Journalen NB : 1846

Citation: Kierkegaard, Søren: "Journalen NB : 1846", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 20*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2003 , s. 1.  
Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-nb-txt-shoot-n215.pdf> (tilgået 04. august 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 20

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.  
[Læs CC0-erklæringen](#)

NB:215



Journalen NB. Tre løse blade indlagt mellem s. 96 og 97 (NB:215) Thi »Mængden« er (ikke den ell. hiin, den nulevende ell. en afdød men i Begrebet forstaaet) Usandheden, idet Mængde enten ganske giver Angerløshed og Ansvarløshed, ell. dog svækker Ansaret for den Enkelte ved at gjøre det til en Brøkbestemmelse. See, der var ingen enkelt Soldat, der turde lægge Haand paa Cajus Marius<sup>a</sup>; men blot en 3 a 4 Fruentimmer med Bevidsthed om ell. Forestilling om at være »Mængde«, med dog et Slags Haab om Muligheden af, at Ingen bestemt kunde sige, hvo det var<sup>b</sup> der begyndte: de havde haft Mod dertil.<sup>c</sup> Tag det Høieste, tænk Xstus - og hele Mskslægten, alle de Msker, der ere fødte og nogensinde blive fødte, men Situationen er Enkelthedens: som Enkelt, i ensom Omgivelse ene med ham som Enkelt at træde hen til ham - og spytte paa ham: det Msk er aldrig født og bliver det aldrig, som havde Mod ell. Frækhed dertil.<sup>d</sup> Men da de blev Mængde, da havde de Mod dertil - frygtelige Usandhed!

»Mængden« er Usandheden Der er derfor i Grunden Ingen, der har mere Foragt for det at være Msk, end de, der staae i Spidsen for Mængden. Lad En komme til en Saadan, et enkelt ringe maaskee fattigt Msk - jo vist; hvad bryder han sig derom; det er meget for lidt<sup>e</sup>; der maa idetmindste være 100. Og naar der er 1000, saa bøier han sig for Mængden, bukker og skraber. Feige, ugudelige Umenneske.<sup>f</sup> Nei, naar et enkelt Msk. kommer til En, maaskee, som man grusomt siger, et stakkels fattigt Msk, saa skal man indbyde ham i sin bedste Stue, og hvis man har flere Stemmer, bruge den kjerligste og venligste.<sup>g</sup> Naar det derimod var en Forsamling af 1000 ell. flere<sup>h</sup>, i da skal

a - dette var Sandheden

b eller hvo det var,

c hvilken Usandhed!<sup>a</sup>

a Usandheden er først den, det er »Mængden«, der gjør hvad enten kun een Enkelt i Mængden gjør ell. i ethvert Tilfælde hver Enkelt gjør. Thi en Mængde er et Abstractum, der ikke har Hænder, hver Enkelt derimod har ordentligviis to Hænder; og naar han, en Enkelt, lægger sine to Hænder paa C.M, saa er det denne Enkeltes to Hænder, dog vel ikke hans Naboes endnu mindre - Mængdens, der ingen Hænder har. Dernæst er Usandheden den, at Mængden havde »Mod« dertil, da aldrig nogensinde selv den Feigeste var saa feig som »Mængden« altid er. Thi hver Enkelt, der flygter ind i Mængden, og altsaa feigt flyer det at være den Enkelte (som enten har Mod til at lægge Haand paa C.M., ell. dog Mod til at tilstaae, at han ikke har Mod dertil) han bidrager sin Deel af Feighed til »Feigheden«, som er Mængden. -

d ; dette er Sandheden

e stolt afviser han ham;

f hvilken Usandhed!

g ; dette er Sandheden.

h hvor Sandheden vil blive Gjenstand for Ballotation

i da skal man give dem en god Dag og blæse dem et Stykke

j , gudfrygtigt,

man<sup>j</sup> stolt knappe sin Overfrakke saa høit op i Halsen som muligt; og er man saa uheldig, at der raabes Bravo, da skal man (hvis man ikke foretrækker dette der er det Rigtigste i al Stilhed at bede den Bøn af Fadervor: frels os fra det Onde) om muligt samle al Spydighed i sin Skikkelse, og ikke sige som hiin til en vis Grad Vise: skulde jeg have sagt en Dumhed, men endnu bestemtere: jeg maa have sagt en Dumhed. Dette er Sandheden.

Mængden er Usandheden. Derfor blev Xstus korsfæstet, fordi han ikke vilde have med Mængden at gjøre, (om han end henvendte sig til alle),<sup>k</sup> fordi han ikke vil stifte Partie, ikke tillade Ballotation men være, hvad han var, Sandheden, der forholder sig til den Enkelte. – Og derfor er Enhver, der i Sandhed vil tjene Sandheden eo ipso Martyr; var det muligt, at et Msk. i Modersliv kunde fatte den Beslutning i Sandhed at ville tjene Sandheden er han ogsaa endnu i Modersliv eo ipso Martyr. Thi at vinde en Mængde er ingen Kunst, dertil behøves blot Usandhed, og lidt Kjendskab til de msklige Lidenskaber. Men intet Sandheds-Vidne tør indlade sig med Mængden; hans Gjerning er det at indlade sig om muligt med Alle, men bestandigt enkeltviis, tale med hver især paa Gader og Stræder – for at splitte ad<sup>l</sup>. »Mængden« derimod især naar den behandles som Instantis i Forhold til Sandheden, dens Bravo, Hys, Ballotation som Dommer, Mængden afskyer han mere end den unge sædelige Pige at gaee paa en Dandsebod. Og dem, der tale til Mængden, eftertragtende dens Bifald, dem der ærbødigt bukke og skrabe for den, (medens de dog enten maa forstaae det de tale om og saa skal de netop ikke bukke og skrabe, ell. ikke forstaae det og saa skal de ikke tale) dem anseer han for Usandhedens Redskaber.

Mængden er Usandheden. Og jeg kunde græde ja ønske mig død, naar jeg tænker paa<sup>m</sup>, at Dag-Pressen og Anonymitet gjør det endnu afsindigere ved Hjælp af »Publikum«. At en Anonym ved Hjælp af Pressen Dag ud og Dag ind kan faae sagt hvad han vil, hvad han maaskee ikke i fjerneste Maade havde Mod til personligt at sige det Mindste af i Enkelthedens Situation, kan faae 10,000 × 10,000<sup>der</sup> til at sige det efter – og Ingen har Ansvaret; at end ikke som i Oldtiden den relative angerløse Mængde er det Almægtige, men det absolut Angerløse: Ingen.

Gud i Himlene hvad er saa det i Grunden for en Narrestreg, at Staterne holde et Politie, som opfanger nogle enkelte Tyve og Røvere: naar det offentlige Liv selv og – Sandheds-Meddelelsen er som en Grund-Usandhed. Man sige ikke: at saa kan jo Sandheden igjen<sup>n</sup> indhente Løgnen og Vildfarelsen. Umuligt! Sandheden er ikke saa hurtig til Beens, den kan for det første ikke virke ved det Phantastiske (hvilket er det Usande) dens Meddeler er kun en Enkelt, og dens Meddelelse forholder sig dernæst igjen til den Enkelte – thi denne Betragtning af Livet (den Enkelte) er netop Sandheden.<sup>o</sup>

k fordi han ikke paa nogen Maade vilde have en Mængde til Hjælp, fordi han i denne Henseende stødte ubetinget fra

l eller dog tale til Mængden ikke for at danne Mængde men for at splitte ad, at dog een og anden Enkelt maa gaee hjem fra Forsamlingen og blive den Enkelte.

m vor Tids Elendighed, endog blot sammenlignet med Oldtidens største,

n ved Hjælp af Pressen

o Sandheden kan hverken meddeles eller modtages uden<sup>a</sup> ved Guds Hjælp, uden at Gud er med, er Mellembestemmelsen, som han er Sandheden, derfor kun meddeles af og modtages af »den Enkelte«, der for den Sags Skyld kunde være hvert eneste Msk. der lever. Bestemmelsen er blot Sandhedens i Modsætning til det abstrakte og Phantastiske Upersonlige Mængden, Publikum, der udelukker Gud som Mell.bestemmelse<sup>b</sup> dermed ogsaa Sandheden, thi Gud er Sandheden og dens Mellembestemmelse.

a ligesom for Guds Øine

b (thi den personlige Gud kan ikke være  
Mell.bestemmelse i et upersonligt Forhold)

Jeg for mit Vedkommende er<sup>p</sup> villig til i Forhold til  
hvert enkelt Msk, der lever i Landet med mig,  
ubetinget ethvert enkelt Msk., hvis jeg kunde  
overkomme det, <sup>q</sup>at ydmyge mig baade mundtligt og  
skriftligt saa dybt for ham som muligt, som en  
Bønfaldende at bede ham om, at betænke sit Guds-  
Forhold.<sup>r</sup> Om det derfor var en Forsamling af 10,000<sup>s</sup>  
og om det var et Publikum af 100,000<sup>t</sup>: jeg beder til  
Gud (og haaber han vil gjøre det) at give mig den  
Svageste af Alle Fynd til at udtrykke al min Afskye; thi  
»Mængden« er Usandheden.

p tjenende min Sag

q i Guds Navn

r thi at ære hvert enkelt Msk, det er at frygte Gud,  
medens enhver Forsamling bevidst ell. ubevidst  
har et Hang til at ville gjøre sig til Gud for En, at  
man skulde frygte den mere end Gud.

s med Fordring paa at være Instantseni Forhold  
til Sandheden

t med Fordring paa at være Instantseni Forhold  
til Sandheden

---

Men Den, som vedkjender sig denne Anskuelse (der  
da sjældent foredrages o: s: v: i Journalen NB p. 97 lin  
4 fr. neden.





